

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільні сьвятах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Сам один.

Та черта в характері руским є наша питома: хочеш справді що зробити для народу, то не закладай ніколи ніяких комітетів, не скликай нарад, не шукай помічників, бо тільки спутаєш сам себе, а проте таки сам один мусиш все зробити. Лише тоді, коли хочеш якусь справу вбити або звести ні на що, поручи її комітетови, виділови, або якій більшій громаді людей; — будь певний, що громада справу вб'є. „Я тоді стою найсильніше, коли сам стою!“ каже герой драми Ібсена „Ворог люду“. Так само може про себе сказати кожний правдивий приятель і робітник руского народу.

Куди не глянути: чи у виділі руских товариств, чи в комітеті виборчі, чи в анкеті, скликані для якоїсь наради, всюди бачимо одного чоловіка, котрий за всіх робить і думає і тільки без потреби вбирає свою роботу в таку пусту декорацію, що називає ся у нас громадою. До подавання рад у нас громада вправді охоча, але до виконання рад лишає ся чоловік все лиш сам один.

Віче кінчить свої наради резолюцією: „Поручає ся комітетови зробити се і те.“ Загальні збори товариства ухваляють: „поручає ся виділови довести до ладу ті а ті справи!“ Відтак вічевики йдуть на пиво, члени товариства йдуть спати, лишає ся комітет або виділ. Комітет і виділ починають думати і радити; в мініатурі грають дальше ролю ту саму, що віче або загальні збори. Вінци поручають виконане всего чоловікови, про котрого вже знали наперед і без наради, що ніхто инший, лише він то робить, не тому, щоб він еwentуально був найспосібніший, лише тому, що він хоче працювати, а другі хотять лише приказувати.

Комітети і виділи ратують свою славу і поважане завжди лише роботою такого одного

чоловіка; зробить він що добре, то до сего признає ся зараз цілий виділ; зробить він по неволі що зле, то лиш сам один тернить, бо виділ або комітет не бере его провини на себе, ще й нарікає на него. Комітети і виділи є на то, аби ділити ся славою і заслугою, коли справа поведе ся; до роботи є лиш він сам один, той чоловік, що сумними очима глядає все надармо у громаді робітника і правильно при кожній справі каже: „Дайте мені, я то зроблю!“ Громада передає ему роботу не з подякою, тільки з виглядом таким, як би хотіла сказати: „Ну, розуміє ся, адже не для громади така мала робота!“ Він є волом робучим і тому, що не відзиває ся, то на него кладуть тягарів без кінця і міри — він є волом, отже нехай робить, а инші є „патріоти“...

Коло такого нещасного „вола“ в кождім товаристві збирають ся паразити, а по нашому як проф. Верхратский каже — галапасники. Від старого й молодого „віл“ мусить слухати порад, що дуже подобають на прикази; від старого й молодого мусить слухати догани, коли перетяжений роботою чогось на час не зробить або зле зробить. Кожний член товариства уважає его доконче потрібним, бо коли товариство заслужить ся, то кождий член ту заслугу і собі приписує; але кождий член его маловажить, так як маловажать люди вола, коли про него кажуть: „Чого більше можна від него жадати, як лиш мяса?“ Чого більше можна від такого робучого вола в товариствах жадати, як роботи?

Его охоту до праці всі знають: обернувши его працю на гроші, можна означити відносини громади до него в такий спосіб: коли він дасть 10 зр. на громадські ціли, жадають від него, аби дав 20 зр., коли дасть 20, то жадають 40 і т. д. Але ті, що жадають, за одного ринького хотять бути славними на всю Русь патріотами...

Він стоїть сам один, хоч живе у громаді. Робота зі всіма приємностями і клопотами — то его зачарований сьвіт, з котрого не має коли

виглянути на правдивий сьвіт. Слухає громади, але проте роботу робить так, як розуміє сам один без нічної поради, бо аж в роботі показує ся, як її можна виконати, а того громада не знає. Зробивши одно, він не має часу власному ділу придивити ся, бо инша робота жде. Так минає ему рік один і другий і десятий — і коли він тоді припадково розгляне ся по Руси, бачить нараз, що всі галапасники, котрі покрали ему его заслуги, славлять ся на Руси як великі патріоти, а его майже ніхто не знає. Его бере жаль, на котрий він не має иншої ради, як лиш убити его новою роботою...

Бачили ви дикий хміль, що заривши ся в тіло деревини над рікою, оповне єї довкола, по галузях деревини вилізе в гору, цується парости ще висше деревини і дивить ся на свою кормительку згори та насміхає ся? Деревини майже не видно, але дикий хміль пишає ся против сонця і розростає ся в гору і виширш чужим коштом. —

Так, так! є в нас поодинокі робучі воли і є — тьма „патріотів“...

Spectator.

Шкільництво на Буковині.

Справоздане адміністраційної комісії про діяльність виділу краевого на поли шкільництва за рік 1896.

Про будівлю нових шкіл, особливо по містах не може бути беєди не тільки тепер, але й на будуче, бо громади не мають грошей, щоб навіть існуючі школи заосмотрити як треба. Нових тягарів не можна накладати на людність а шкільний фонд також не має гроший, щоби усунути ще наглішу потребу поліпшення платні народних учителів. Але проте дасть ся сконста-

В Ішль.

М. Конопницької.

Вечірний дзвін, вечірний дзвін
понісе мене з собою
до любих тих моїх сторін,
де зорі плачуть росюю.

Де гай, поля, де гай, поля
вечірнім вітром зітхають,
де жар палає й туга-жаль
в зріницях мокрих сяють.

Розприсє чар, розприсє чар,
пустив мене на волю
у стін тих скель, сказочних мар,
повитих мраки імлю.

За морем рік, за муром гір
оселю виджу мою,
там хрест стоїть і тужить бір
вечірною тугюю.

Там піт слеза, там піт слеза
немов роса спадає,
я знов твоя, я знов твоя
мій любий, рідний краю!

Богдан Лейкий.

За службою.

Образок з життя.

Стояла під муром і мутними очима гляділа перед себе.

Виділа безліч людей, безліч возів і повозів. Все то гонило з якимсь поспіхом дивним, немов у горячці. На ню ніхто й оком не кинув.

Була така бліда, така обдерта, така слабосильна...

Так стояла від ранного ранку до самого полудня. В устах зробило ся сухо, в грудях і в голові горячо, ноги під нею дрожали.

„Пане — сказала до мене голосом тихим і несмілим — може маєте службу?“

„Службу?“ — повторив я здивований і обкинув єї очами.

Бліда була і мізерна, але не бридка. Молоде тото, немов цвіт від спеки привалий — але відійти може...

„Так, пане — говорила дальше — може маєте службу. У нас посуха була, не вродило. Заробітків нема. Годі тобі на купі чипіти — кажуть мамуня. — Иди, шукай служби. Молода-сь, не каліка, знайдеш кусничок хліба. І я пішла. Питаю від самого рана та ніхто не слухає. Може не розуміють людскої мови. Змилуйте-ж ся хоть ви, допоможіть мені бідній.“

Я глянув по знайомих домах. Яку би то службу для неї?... Може би ту до моїх знайомих. Що? Е — ні — шкода. Вони дуже прикри для слуг, як люди кажуть. Замучили би єї, застукали, шкода...

А може би ту до богачів. Було би не зле... Але вони не платять вірно, потручують бідній слугі кожду марницю. Розбило ся горня, твоя страта, пукла шклянка, то твоя страта, згубила ся ложка, відкуни! Ні — не дам до них. Працювала би за дармо.

Післав би я єї до своїх кривих. Мабуть потребують. Молоді люди, бездітні, мало праці, не зничила би здоровля. Так; але они не живуть добре. Злий примір для такої дитини...

Пішло єї до моєї тітки. От саме добре. Тітка лагідна жінка і для слуг добра, не прикра.

„Підеш, кажу, зо мною. Дам тобі службу добру. Лише служи вірно і слухай всіх, що скажуть.“

Она глянула на мене майже крізь слези. І радість сьвітила єя в очах і вдячність і надія. Цемо.

„Памятай, щобиє всіх слухала і догоджала!“ — кажу до неї в друге.

Всіх? — шепче до мене якийсь дивний голос — навіть і тітчиного сина, любимця. Я стаю, зупиняю ся.

Так, справді, у тітки є син, одинак. Добра дитина, літ двацять і кільба. Чесна дитина...

„Ні, дівча — кажу до неї — я не маю для тебе служби. Не маю, забув ся, там є слуга, недавно прийняли.“

„Не маєте — каже — і дивить ся так сумно, безрадно, безнадійно. „А що-ж я пічну з собою?““

Я бояв ся відповісти єї, що она пічне.

Що-ж може почати тото молоде, не погане дівча, викинене долею невмолимою з тихої сільскої хати на міській галасливий брук, мов квітка у берега сумирного на бистру крутіть — воду? Що??

Ви догадуєтесь і я догадує ся з вами.

1896.

Богдан Лейкий.

тувати сталий і значний зріст шкіл на Буковині, особливо шкіл більшекласових. Однокласові школи зменшилися в минулому році о 31, а за те збільшилися двокласові о 18, трикласові о 12, чотирокласові о 10, п'ятикласові о 6 і шістькласові о одну школу, а все те виносить збільшене о 68 класів. Після викладового язика було 128 шкіл руских, 108 волоскіх, 36 німецьких і 63 мішаних. Число обов'язаних до науки дітей виносило 95.264 а з тих було записаних до школи 60.746 дітей, 2485 ходило до приватних народних шкіл, 2.210 до середніх, промислових і приватних закладів, 1853 було нездібних до науки або увільнених на підставі лікарського свідчення, отже тільки 27.970 дітей відтягнуло ся цілком від науки. Причина тому така, що в багатьох громадах нема ще шкіл і тому ставить комісія внесення, щоби сойм ухвалив: ц. к. правительство звизає ся, заложити передовсім школи в тих громадах, де їх нема, а відтак приступити до вивінування існуючих шкіл.

За те, що люди не посилали дітей до школи, стягнули з них в протягу року 20.736 зр. 80 фр. кари на учительський пенсійний фонд і покарали в 3905 випадках арештом від одного до кількох днів а в 1061 випадках арештом від 6 до 24 годин. Учителів було зайнятих 507 а учительок 203, отже разом 710 сил учительських. Окрім того було 44 учительських сил зайнятих в приватних народних школах, 11 катехитів з руки держави, 349 з руки церковних властей і 31 світських учителів, котрим приділили науку релігії. Результати науки в краєвих язиках, рахунках і в писаню суть задовольні та все таки аж у вищих класах стають тривкішими. Для науки географії вийде незадовго мапа Буковини в трьох виданнях, руским, німецьким і волоскім, і причинить ся дуже до ясного поняття учеників про положення і устрій краю. Успіхи в рисунках не великі, бо нема відповідних лавок, ні місця ні рисункових приборів для так багатьох дітей. За те розвиває ся вдовольно наука співу, часто і церковного співу. Гімнастика, ограничає ся для браку приладів на вільні тілесні вправи на дворі а в зимі в класі. Науку жіночих робіт уділяють в 168 школах уздібнені до того учительки. В тих напрямі працювали учителі на окружних конференціях над таким пляном науки ручних робіт, що відповідав би народному домашньому промислові. Сего домагав ся сойм а рада краєва поручила учителям і виготовлене такого пляну поступило так далеко, що буде міг вийти в ужитте вже з початком 1897/98 року шкільного.

Науку зручності для хлопців подавали в 16 школах, шкільні огородничі заведені при 176

школах, бібліотеки для учеників при 249 школах а потрібні знаряди до науки справлені вже в 321 школах. Отже і в тім напрямі видко великий поступ против давніших років. Поведене учителів і учительок не дає причини до жадних заміток.

Семинарія для учителів і учительок викладе також більше число слухачів, разом 259, з того 159 мужчин а 100 дівчат. На приготівлю курей було 53 слухачів і 20 слухачок на курей ручних робіт. Матуру здавало 44 кандидатів і 46 кандидаток, кваліфікаційний іспит 43 кандидатів і 9 кандидаток. З них здали матуру 29 і 41 а кваліфікаційний іспит 34 і 9. Практичні вправи відбували слухачі і слухачки в класах, утворених з дітей тої народности, для якої мови підготовляли ся слухачі в своїм будучім заводі. Щоби зарадити недостаткови учительських сил, треба би доповнити жіночі курси при семинарії, що тепер обнимають тільки два роки. Тому комісія вносить, щоби сойм ухвалив „визвати правительство доповнити як найскорше женську семинарію в Чернівцях“.

Науку повторяючу запроваджено в 110 школах а в 191 курсах, в котрих брали уділ 5.303 учасники, що переступили вже вік обов'язковий для школи. Хотяй результати тої науки можна уважати задовольними, то стануть они далеко користнішими, коли вийде в жите плян науки повторяючої на підставі ухвал послідної краєвої конференції учительської.

Інспекцію в школах переводили правильно, а то інспектор краєвий др. Кароль Тумлірж в 27 школах зі 103 класами, інспектор Існескул в 43 школах з 73 класами і інсп. Попович в 41 школах з 80 класами. Краєва рада шкільна відбула 20 засідань. Виготовила також після жаданя сойму докладні статистичні табелі про стан шкільництва, а комісія висказує бажане, щоби додати ще рубрики про школи з одноразовою наукою та про науку повторяючу.

Признаний додаток до податків на шкільні цілі в висоті 22 $\frac{1}{2}$ % приймає ся до відомости. Однакж і через те додаток не покрийть ся кошти підвищення платні учительського персоналу в тій мірі, як сего домагає ся постановою сойму з 7-го лютого 1896. Виділ краєвий буде мусів оглянути ся за иншими жерелами і способами покриття тих коштів а при добрій волі, яку має, щоби заспокоїти справедливі жаданя учительського стану надіє ся що зможе вже в другій сесії предложити відповідний проект закона. Через те полагодить уже виділ краєвий петиції учительства і товариства Руска Школа що-до підвищення платні.

Над сим справозданем комісії шкільної вела ся вчора в соймі буковинським оживлена нарада, з котрої здамо справу завтра.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 24-го лютого 1897.

Краєва рада шкільна ухвалила на засіданю дня 17-го лютого дисциплінарний вирок против двох осіб учительського стану. Порішила рекурсе против примусу одної дитини, щоби вчила ся одної з краєвих мов. Рим-кат. катехитови при православної висшій гімназії в Сучаві уділили першій п'ятилітній додаток. Вислали до міністерства проект науки зручності підчас Фері в р. 1897 і 1898. Звільнили кількох учеників від гімнастики і рисунків. Виключили трьох учеників з гімназії в Радівцях. — Іменували молодшого учителя Омеляна Гринюка сталим учителем при чотирокласовій школі в Стражі. Висказали признане проф. др. З. Ледерерова і др. Г. Герцоґови в Радівцях.

Карний відділ в школі єсть найновішою педагогічною цвіткою на полі буковинського шкільництва. На зборах товариства учительок і учителів, що відбули ся передвчора в Чернівцях, поставив один з учителів внесення, щоби розділити добрих дітей від злих, та щоби при кожній школі завести карний відділ для лихих дітей, де очевидно став би бук головним педагогічним способом. Чи се таке почетне покликане замість учителем бути діточим гайдюком, сумніваємо ся; тай і для поліпшення дітей се не зовсім відповідний спосіб. Бо дитина, призначена до такого відділу, дістала би ся в саме найгірше товариство, і тим способом хіба ще гірше попусувала би ся. Але вже саме то, що належала би до карного відділу, підорвало би рештки амбіції і напаянувало би єї на цілий час науки, а часто і на ціле жите. І котрих дітей давали би до тих карних відділів? Є діти збиточні, що учать ся ліпше, розуміють лекше, а є спокійні і тихі тумани. Ту тяжкий вибір! Є діти з заможніших домів, ліпше виховані, бо родичі мають час і можливість заопікувати ся ними від дитинства, а є діти з бідних домів, де вирости як ті дички без опіки. Цевно, що до карного відділу прийшла би найбільша часть бідних дітей, котрі в школі потребують найбільше опіки, проводу і науки власне для того, що не дістали їх з дому. А в карнім відділі остали би і дальше такими дикими і без вихованя діт-

3)

ЗАЛІСЯ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

Зажурений ступав о. Левіцький дорогою по граді, що ще не стопив ся. Мовчки перейшов по при селянина, що з дороги задивив ся на своє поле і навіть не замів панотця; обійшов довкола вербу, що лежала впоперек дороги; пристанув на хвилю коло хати, з котрої стріху зняло, придивив ся засумованому господареві на порозі, і вступив у бічну уличку. „Як на похороні!“ думав собі панотець. „Зовсім, як на похороні. Ще гірше навіть! На похорон буває нераз весела погода, а тепер!...“ Нараз на вступі у бічну уличку зачув він голосну сварку:

— А ти злодій! — кричав якийсь мужеский голос. — То гроші від кожного нумеру вмієш брати, а хмар відвертати не вмієш! За що-ж ми тобі платимо?

— Та бий его! — захоочував иньший жіночий голос.

— Люди добрі, не бийте мене! Я не міг дати ради! — просив ся захриплим го-

лосом иньший мужчина, але в тій хвилі зойкнув коротко, повалив ся на землю і замовк.

О. Левіцький приспішив хід і гнеть побачив громадку людей, котрі з лютостию копали ногами низенького, худого господаря, що звав ся Бей. О. Левіцькому гнеть вся справа розяснила ся: то люди били проворного градобія, котрий від людей брав данину за те, щоби в потребі відвертав своїми штуками хмари, а нині допустив на село таку руїну. Побачивши сьвященника, кількоро людей зараз утекло, а Бей підняв ся з землі: — Ратуйте, егомось!

— За що ви бете Бея? — спитав панотець в тих, що остали ся.

— А чому гроші бере, а хмар не відвертає? — відповів один господар зухвало. — Злодій він є, а не градобій!

— Пощо-ж ви ему гроші даєте? — спитав о. Левіцький з жалем. — Що я вас уже вчив: не вірте в забобони, а ви все ще вірите! А ти, Бею, як мені ще коли поважиш ся людей дурити, то до суду тебе заскаржу.

Селяни і Бей глянули на свого сьвященника так, як би хотіли сказати: „Говори собі здоров!“ Бей зараз утік в хату, а люди з недовірем зглядали ся по собі.

Левіцький пішов дальше. Коло коршми стрітив більшу громаду. Поздоровили его і стали розповідати різні подробиці нещастя.

В лісі з корінем виломило багато деревини. На пасовиську град побив вівиці. Богато людей поранило. У Дорошихи вивернуло хату і занесло аж на толоку. В дворі завалило шпихлір; пастух і два коні дідича згинули від грому. На кладовищі велику тополю роздерло на двоє. На роздорожу коло ліса старого дуба вивернуло з коренем. Кільканайцять хат рознесло, мов соломю. У Мельнички дах зірвало і дитину з коліскою кинуло в город; кажуть, що дитина не витримає. Грицак їхав з ліса возом; як захопила его буря, як кинула ним в сторону, він ударив ся в якесь дерево тай тепер лежить смертельно хорий; коні вбило, а віз рознесло. Збіже на поли зрівнане з землею! Тепер нову церков став, а нема за що. Ще за нову школу не все сплатили. До того всего люди кажуть, що холера від Заліся вже не далеко. Одним словом, світ кінчить ся, нещасте таке, що годі й придумати спосіб, як з него видобути ся.

Замітив арендар Мошко Зільбер між людьми сьвященника і вийшов з коршми:

ваками, якими прийшли до школи. Але і між дітьми з добрих домів трапляють ся лобури, здоселіві, вперті і зіпсовані діти; — чи таких відважив би ся учитель народної школи відділити до карної класи? Діти знатних і богатих родичів, хочай би і які лихі, остали би певно між вибраними в добрій класі, бо інакше би і не пристали родичі. Такою зміною в школах покривило би ся лише біднійші верстви народу і скривило би ся виховавче завдане школи.

Консекрація Преосв. Константина Чеховича відбула ся в неділю 21-го с. м. По торжестві в церкві, в котрім взяв участь Є. Ем. кардинал і чотири єпископи, намістник кн. Санґушко і інші достойники, відбув ся в будинку капітульнім обід на 250 осіб. При обіді внесли тоасти: єп. Чехович насамперед один тоасти в честь папи римського і цесаря, відтак другий в честь кардинала Сембратовича і єпископів, а кардинал в честь єп. Константина. Більше тоастів не було. Вечером відбула ся академія, устроєна перемискими народно-руськими товариствами в честь єпископа.

Примусове забезпечене від огню і змонопользоване обезпеченє в руках держави викликає вже і на Буковині протести. Задумують вислати з Буковини громадну петицію до міністерства внутрішніх справ против того примусу, що накине на властителів новий податок, а в випадку огня замість виплатити як найскорше шкоду, придбає тільки тяганини і клопоту по урядах. І справді увійшла би держава при таких забезпеченнях в дивні відносини до сторін, бо була би праводавцем і судиею і стороною в одній особі. З того може вийти легко шкода для другої сторони і тому зацікавлюють ся певно петицією против примусової асекурації як найширші круги.

Правибори в Чернівцях, що відбули ся передвчера, випали на користь соціялістів. На лісту виборчу соціялістів упали в I. секції 93 голоси против 60, в II. секції 122 голоси против 42, в III. секції 127 против 65 в IV. секції 80 против 33, в V. секції 136 против 19 голосів. В Клокучці побідили Волохи 90 голосами против 80 голосів соціялістів. Характеристичне, що на 11.000 виборців, яких були начислили на Чернівці, взяло участь всего тільки 936. З загального числа голосів упало на соціялістичну лісту 633, на руську лісту 208, на волоську 90.

Студентські демонстрації у Відні. По поводу усунення проф. Кугльмаера, що викладав доси витичну геометрию на віденській політехніці і заіменована асистента Сobotки надзвичайним професором того предмету, урядили студенти

кілька демонстрацій. Оногди, окруживши повіз проф. Кугльмаера, они супроводили его серед окликів на честь професора і розійшли ся аж на енергічне візване ректора Прокона. Другого дня демонстрації повторили ся. Ректор, промавляючи до студентів, зганив остро їх поведене і заявив, що збір професорів ухвалив, щоби виклади проф. Сobotки не розпочинали ся в сім курей. На случай дальших демонстрацій сенат не щадити-ме найострійших кар.

Видумки народні. З Чорного Потока пишуть нам: Підчас правиборів рухнули ся у нас т. зв. Канадники, легкороби і гості Лейбові а вороги всіх тих, що їм відраджують утїкати за море, як сьвященника, учителя і других приятелів бідних мужиків, — і розголосили, що вибирають посла до Канади, покладали своїх виборців — таких як они — і були би може перейшли, як би не жиди, а в їх тут добра горстка. Ще інші видумані чутки пустили в селі, ніби мали би собі цесаря до Канади вибрати, бо кажуть, що в Канаді нема цесаря, то і права не буде, а люди там самі без права злодія де небудь і за що як злапають, вішають бідного без суду і права на гак, слуп, вербу або крак, ба і таких, що не хотять робити, також вішають — навіть нема до кого рекурсе подати. Такі там у Канаді безправства.

А сільський поліцай (присяжний), ідучи до Онута, ніби мав розговорити ся через потік з москалем, що стоєв на границі на варті. Москаль питає, що чувати у вас. Поліцай розповів що люди йдуть до Канади. Москаль на то: „Дураки! — ту правду сказав — кажи, най не йдуть, нехай чекають! Ми (Москалі) виставимо червону фану на горбі, а тогди нехай ідуть всі до нас.“ Чи тут за москаля є що правди, дуже сумніваю ся. А впрочім не знаю, якої примхи йти? Чи не були вже наші мужики і в російськім раю перед кількома роками? Бідні, бідні, — темні мужики!

Вплив погоди на увагу. В науковім письмі академії бельгійської знаходимо цікаві спостереження: Діти піддані пробі підчас шкільної науки, як впливає стан воздуха на увагу дітей, оказували в часі непогоди більшу увагу, як в погідних днях, більшу в зимі, як в літі. Також і пора дня явно впливає на увагу. Дівчата відзначають ся все більшою увагою ніж хлопці. Але о годині 8. рано, коли діти розпочали науку, їх увага була скупленою і бистрою; постійно слабла, а о годині 12. в полудне, в хвилино закінчення передполудневої науки, увага їх була зовсім вичерпана. По двогодиннім випочинку в дома і по обіді сходили ся діти на пополудневу науку. Увага їх була вправді скріпле-

ною, але вже не так сьвіжою, як о годині 8. рано. Звідти видно, що доконче потрібно щадити дітей від довгого висиджування в школі та слухання викладів, а рівно-ж, що перерви між годинами в часі чотири або пятигодинної науки не можуть скріпити уваги учеників до сеї степені, аби могли з успіхом користати з натки.

Телеграми „Буковини“.

З дня 24-го лютого 1897 року.

Рим. Автономію Крети, предкладану Англією і Італією мають ухвалити всі держави і оголосити єї супротив змагань Греції і Туреччини.

Царгород. Вчера прийшло в Галелі, передмістю Каней, до битви межі війском а повстанцями. Кораблі держав стріляли через чверть години до повстанців; відтак наступив спокій. Відділ чужих кораблів кружить довкола Плятанії, щоби здержати довіз грецьких війск, муніції і провіанту і перешкодив вчера виладованю муніції.

Париж. 23-го лютого. На інтерпеляцію Кашена в справі всхідній відповів міністер Ганото: Франція хоче мира і буде все робити, що лиш можна, щоби удержати его в порозуміню з Европою. В справі кретийській окупація Крети флотами держав европейских забезпечує Креті вже наперед автономію. Коли якась держава ставить небезпечні жаданя, то Европа має право недопустити до того. Присутність флот запоручає, що ніяка держава не поступає окремо на власну руку. Крета не позістане під безпосередною адміністрацією Туреччини. (Однодушні оплески в Палаті). Таке залагоджене справи забезпечує Туреччині ненарушимість, котрої Европі потреба. Уповаженне Греції до адміністрації Крети потягнуло би за собою сумні наслідки. Сей мирний план мусить бути переведений.

Ментона. Архібняжна пара Франца Сальватора прибула до пригіря сьв. Мартина.

Атени. Англійські кораблі обсадили Церіро. Кастелі стоїть в полумінях. Англійські кораблі урядили вчера демонстрацію перед Плятанією, де полковоець Васос стоїть табором.

— А то — каже — виграв я, що взяв від вас трийцять моргів в аренду! Яка мені тепер з них користь? Все град вибив!

— Що-ж я тому винен? — спитав ся Левіцький.

— Ну, я знаю, що ви не винні, але я вам гроші дав, а що я тепер за них буду мати? Нічо! Навіть памі не буде!

— Я тому не винен — повторив ще раз сьвященик. — І я маю шкоду.

Вертаючи до дому, Левіцький чув знов денедє гіркий плач, котрий і на него наводив тяжкий сум. Громада тепер зруйнована, церкви нема, жити з чого нема, а ту дома доньок чотири, пята в інституті в Яворові, один син Генко ще в гімназії; другий, Ярослав, окінчений питомець, уже цілий рік глядає жінки і не може найти — сьвіте білий, що з того всего вийде? Як же-ж така бідна громада може удержати сьвященика, учителя, війта, писаря, деруна Мошка з его великою родиною і зятями, — звідки-ж она може платити податки і додатки до податків, коли у тої бідноті нема що їй не буде в уста вложити?

І гіркі думки не покидали о. Левіцького, коли вертав до дому.

Назустріч ему надійшов знаний пя-

ниця сільський, Криворукий. Хитаючи ся на непевних ногах, він здалека поклонив ся панотцеві і голосно став говорити: Слава Йеусу, егомось! Біда, церков згоріла; а нова не зараз буде! Я не дам нічого, бо не маю. Дав би, бігме дав би, та не маю; Мошко взяв, все Мошко взяв і вже мені хоче хату забрати. Але я хати не дам! — кричав голосно, переходячи попри сьвященика з соломяним капелюхом в руках та із спущеними очима. — Не дам хати! Досить уже крови з мене насав ся, з торбами мене пустив... Не да-ам! згину, а проклятого жиди-невіру в хату не пуцу. А ні, то ему самому смерть зроблю!

Але тут він і наткнув ся на убиту градом квочку і качата в рові, підняв квочку за ногу і засьміяв ся на ціле горло: — „Бігме, Мошкова квочка! Ото але! Так ему треба! — приповідав він сам до себе. — А й качата!“ Вліз у рів і почав їх визбирувати. „Раз, два, три...“ приповідав собі притім. „Восьмеро!“ крикнув радісно і з качатами в руках виліз з рова і станув перед самим панотцем. „Занесу ему — каже — до дому, аби собі шабас справив! А ось і порося! Ха-ха-ха! Ото ему на шабас!“

І він нахилив ся за поросятем, але так незручно, що перевернув ся і зарив носом і руками в болото в рові. „На шабас ему порося занесу!“ говорив ще в рові і сьміяв ся, але Левіцький его вже не слухав.

Натомісь гнеть почув гіркий плач. Межею з поля надходила знайома панотцеві селянка. Она й не дивила ся тепер на него, а тільки голосила: „Моя працейка пропала! Мої дітоньки любі! Що-ж я з вами пічну? З чого нам тепер жити!“ Притулила запаску до очий, сіла на вивернений пень і, качаючи головою то в один то в другий бік, гірко ридала.

„Мої дітоньки любі, що-ж я з вами пічну?“ думав і о. Левіцький, згадуючи пять своїх дочок, для котрих у посагу не мав нічого... „Яка доля жде вас, мої голубята кохані?“

(Дальше буде.)

Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою не рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає себе дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповідане О. Я. Кониського „В день святої волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідане Т. Галіна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Веч. Духовенству і всім вірним через Впресєв. Митр. і Пресєв. Еп. Ординарияти всіх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінаций в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші услєвія і видає поліси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опрочентованя по 5 процент. Гваранция цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателїв, гостей і публицу, що я перебрав існуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатесів
— (заснований 1812 р.) —
а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН
з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сїй нагодї складаю сердечну подяку за довіре, оказанє так часто попередній фірмі, і прошу уклїнно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чїм запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о частї замовленя і пишусь з поважанєм
Стефан Гаїна.

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарні
„Рускої Ради.“
Просимо о замовленя.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ
повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,
зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просєвіта“, а виконана в літографічнїм закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просєвіти“ і передилатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просєвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимєкорше!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Рїхтера в Празї,
загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей загально улюблений лїк просто під назвою Рїхтера Liniment з котвицею і приймати з осторожністю лише флашки зі знанч знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Рїхтера під золотим львом у Празї.

Хто хоче мати
добру і дешєву
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешєвше як вєсюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обєлужу Вас по братньому.

З поважанєм
В. Данилевич,
машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зєлїзничїй (Bahnhofstrasse) ч. 26.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складї отсї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“
для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,
сумна істория, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“
з поезий Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток
для чємних діточок.“
32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“
Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини.“

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди					
	поспїшні	особові	міщані		поспїшні	особові	міщані			
до Чернівців				з Чернівців						
3 Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028	550	До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029	538	
3 Букарешту, Яє, Сучави, Глибоки	329	912	1000	523	До Глибоки, Сучави, Яє, Букарешту	1203	717	1048	616	
3 Новоселиці, Садагури				1113	950	До Садагури, Новоселиці			430	612

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Серєдно-європейскї час рїкнигь ся від львівєского о 36 мїнут, а від черновецкого о 44 мїнут; коли на залїзници є 12 год., то на львівєскїм годиннику є 12 год. 36 мїн., а на черновецкїм 12 год. 44 мїнут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцію відповїдає Осип Маковей-
З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовєского.

